

Nur ÇEKU* & Haxhi XHEMAJLI*

ASPEKTI KUSHTETUES DHE LIGJOR I MBROJTJËS SË TË DHËNAVE PERSONALE NË REPUBLIKËN E KOSOVËS NË VESHTRIM ME PRAKTIKËN EVROPIANE

HYRJE

Mbrojtja e të dhënave personale në njërën anë përben një prej të drejtave themelore të njeriut në botën bashkëkohore, në anën tjetër paraqet një aktivitet ndërdisiplinar dhe ndërsektorial, që në botën e teknologjisë informative duket të jetë “mision i pamundur”. Zhvillimi i teknologjisë moderne, sidomos përdorimi i kompjuterëve dhe internetit, ka ndikuar që përpunimi dhe mbrojtja e të dhënave personale ta marrë një dimension të ri. Ky zhvillim në shoqërinë bashkëkohore ka sjellë një numër të madh lehtësimesh, në njërën anë, ndërsa, në anën tjetër, keqpërdorimi i paramenduar i këtyre të arriturave teknologjike ka krijuar një numër problemesh dhe rreziqesh, si për individë dhe grupe, ashtu edhe për shoqërinë, në përgjithësi.

E drejta për mbrojtjen e të dhënave si e drejtë e privatësisë është e garantuar me aktet kryesore ndërkombëtare për të drejtat e njeriut, siç janë Deklarata Universale për të Drejtat e Njeriut (1948) dhe Pakti për të Drejtat Civile dhe Politike (1966), e posaçërisht me Konventën Evropiane për të Drejtat e Njeriut (1950). Kushtetuta e Kosovës garanton se *“të drejtat dhe liritë e njeriut të garantuara me marrëveshjet dhe instrumentet ndërkombëtare në vijim, garantohen me këtë Kushtetutë, zbatohen drejtpërdrejt në Republikën e Kosovës dhe kanë prioritet në rast konflikti ndaj dispozitave e ligjeve dhe*

---

* Nur Çeku, PhD. cand. në Katedrën Kushtetuese në Fakultetin Juridik në Universitetin “Hasan Prishina” në Prishtinë.

* Haxhi Xhemajli, PhD. cand. në drejtimin civil në Fakultetin Juridik të Universitetit të Gracit.

akteve të tjera të institucioneve publike” (neni 22). Një prej akteve ndërkombëtare më të rëndësishme në këtë korpus është Konventa Evropiane për Mbrojtjen e të Drejtave dhe Lirive Themelore të Njeriut dhe Protokollet e saj. Kushtetuta përcakton se të drejtat dhe liritë themelore interpretohen në përputhje me vendimet gjyqësore të Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut. Mekanizmi tjetër kushtetues që garanton respektimin e të drejtave dhe lirive të njeriut, në këtë kuadër edhe të drejtën e mbrojtjes së të dhënave personale është edhe mbrojtja gjyqësore e të drejtave (neni 54) në rast të mohimit, apo shkeljes së tyre. Gjithashtu, sipas juridiksionit të Gjykatës Kushtetuese, individët në Kosovë autorizon se mund të ngrenë shkeljet nga autoritetet publike të të drejtave dhe lirive themelore të garantuara me Kushtetutë, pasi t’i kenë shteruar mjetet juridike të parapara me ligj.

Në Kosovë, mbrojtja e të dhënave personale është një fushë e re në zhvillim. Sistemi kushtetues, krahas garantimit të të drejtave themelore, si barazia para ligjit, mosdiskriminimi, liria e besimit dhe e fesë dhe liria e lëvizjes, garanton mbrojtjen e të dhënave personale. Kushtetuta e Kosovës garanton të drejtën e privatësisë (neni 36), ku si kategori e kësaj të drejte përfshihet edhe e drejta për mbrojtjen e të dhënave personale. Në sistemet ligjore nacionale, kjo e drejtë përbën një të drejtë kushtetuese, pra garantohet me Kushtetutë dhe ligje të veçanta. Një rol afirmativ në mbrojtjen e të dhënave personale në rrafshin nacional dhe ndërkombëtar e ka edhe praktika gjyqësore, duke konfirmuar respektimin e të drejtave të njeriut nga institucionet shtetërore.

Mbrojtja e të dhënave personale është rregulluar me Ligjin për mbrojtjen e të dhënave si ligj i veçantë dhe është themeluar edhe Agjencia shtetërore për mbikëqyrjen e zbatimit të këtij ligji, përkatësisht mbrojtjen e të dhënave personale nga përpunuesit e tyre, qofshin ata në sferën publike, apo private. Mirëpo, edhe pse korniza ligjore garanton mbrojtjen e të dhënave personale, në praktikë ende nuk është arritur niveli i dëshiruar. Në praktikë hasim përpunim të të dhënave personale në kundërshtim me parimet dhe kriteret ligjore, pasi ligji ende nuk gjen zbatim të plotë, qoftë si pasojë e fazës fillestare të zhvillimit të kësaj fushe, apo edhe për shkak të josensibilizimit të duhur të opinionit në Kosovë për këtë të drejtë themelore civile.

1. TË DHËNAT PERSONALE

1.1 Kuptimi

Të dhënat personale përfshijnë të gjitha informatat në lidhje me një person të identifikuar apo të identifikueshëm, qoftë drejtpërdrejt, apo në mënyrë indirekte. Mbrojtja e të dhënave personale është një mjet i mbrojtjes së privatësisë së individit. Konceptin e të dhënave personale e gjejmë në aktet juridike kryesore në nivelin evropian, të cilat e rregullojnë fushën e mbrojtjes së të dhënave personale. Në këtë kuadër, neni 2, paragrafi 1, i Konventës për Mbrojtjen e Individëve Lidhur me Përpunimin Automatik të të Dhënave Personale (këtu e tutje Konventa nr. 108), thekson: “Të dhëna personale nënkupton çdo informacion që ka të bëjë me individin e identifikuar, ose të identifikueshëm”.¹ Një trajtim më të detajuar të nocionit të të dhënave personale e gjejmë në Direktivën e Parlamentit Evropian dhe Këshillit të Bashkimit Evropian (këtu e tutje Direktiva 95/46), ku në nenin 2, paragrafi 1, përcakton:

“Të dhëna personale kuptohet çdo informacion për një individ (subjekt të dhënash) të identifikuar apo të identifikueshëm; person i identifikueshëm është ai i cili mund të identifikohet, në mënyrë të drejtpërdrejtë apo të tërthortë, sidomos me anë të një numri identifikimi, ose të një apo më shumë elementëve specifikë të identitetit të tij fizik, fiziologjik, mendor, ekonomik, kulturor ose social”.²

---

¹ Konventa për mbrojtjen e individëve lidhur me përpunimin automatik të të dhënave personale është miratuar në Strasburg, në vitin 1981, nga Këshilli i Evropës.

² Direktiva 95/46 (1995) e Parlamentit Evropian dhe Këshillit të Bashkimit Evropian, e 24 tetorit 1995, *për mbrojtjen e individëve në lidhje me përpunimin e të dhënave personale, si dhe lëvizjen e lirë të këtyre të dhënave* (Gazeta Zyrtare L 281, 23.11.1995), amendamentuar nga Rregullorja (KE) Nr. 1882/2003 e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit, e 29 shtatorit 2003, Gazeta Zyrtare Nr. L284/1-31.10.2003. Si dokumenti kryesor i legjislacionit ekzistues të BE-së për mbrojtjen e të dhënave personale Direktiva 95/46, në kohën e miratimit kishte për qëllim dy objektiva kryesore: Ta mbrojë të drejtën themelore për mbrojtjen e të dhënave personale dhe për ta garantuar lëvizjen e lirë të të dhënave personale ndërmjet shteteve anëtare. Është plotësuar me Vendimin Kornizë të Këshillit 2008/977/JHA, i 27 nëntorit 2008, për mbrojtjen e të dhënave personale, të përpunuara në kuadër të bashkëpunimit të policisë dhe gjyqësisë në çështjet penale. Sipas nenit 3, dispozitat e kësaj direktive zbatohen për përpunimin plotësisht apo pjesërisht automatik të të dhënave personale, por edhe për trajtimin joautomatik të të dhënave personale që mbahen në arkiva, apo që synohet që të futen në to.

Për ta përcaktuar nëse një person është i identifikueshëm duhet të merret parasysh tërësia e mjeteve që mund të përdoren brenda arsyes, ose nga kontrolluesi, ose nga ndonjë person tjetër për ta identifikuar personin në fjalë.³ Të dhënat personale dhe jopersonale mbledhen në aspekte të ndryshme të jetës së individit, duke filluar nga thirrjet telefonike, blerja e gjërave ushqimore, aplikimi për punë, rezervimi i biletës së fluturimit, rezervimi i dhomës së hotelit⁴, hapja e llogarive bankare, e e-mail adresave, blerja e numrit telefonik, regjistrimi në rrjete të ndryshme sociale etj. Për më tepër, zhvillimi i teknologjisë së informacionit dhe industrializimi i shpejtë ka ndikuar që ndërhyrja në privatësinë e individit të jetë e paevitueshme dhe që e drejta për mbrojtjen e të dhënave personale dhe privatësia të cilësohen të drejta themelore të njeriut.

Në sistemin tonë juridik, mbrojtja e të dhënave personale është ngritur në rang kushtetues sikur të drejtat dhe liritë tjera themelore (E drejta për jetën, E drejta e integritetit personal, Liria e shprehjes etj.), edhe mbrojtja e të dhënave personale renditet si kategori kushtetuese. Më Kushtetutën e Republikës së Kosovës (këtu e tutje KRK), është siguruar se secili person e gëzon të drejtën e mbrojtjes së të dhënave personale (neni 36, paragrafi 4). Ndërsa në fjalinë e dytë të këtij paragrafi përcaktohet se mbledhja, ruajtja, korrigjimi dhe shfrytëzimi i të dhënave personale për personin mund të bëhet vetëm në mënyrën e rregulluar me ligj. Ligj i veçantë, i cili konsiderohet *lex specialis* në fushën e mbrojtjes dhe përpunimit të të dhënave personale në Kosovë është Ligji nr. 03/L-172 për mbrojtjen e të dhënave personale, i cili përcakton të drejtat, përgjegjësitë, parimet dhe masat lidhur me mbrojtjen e të dhënave personale.⁵ Në bazë të nenit 2, paragrafi 1, nënpar. 1.1. të LMDHP:

“Të dhënat personale përfshijnë çdo informacion në lidhje me një person fizik të identifikuar ose të identifikueshëm (subjekt i të dhënave), person i identifikueshëm është personi i cili mund të identifikohet në mënyrë të drejtpërdrejtë ose të tërthortë, në veçanti në bazë të një numri të identifikimit, ose të një e më shumë faktorëve të veçantë për identitetin e tij ose saj fizik, psikologjik, mendor, ekonomik, kulturor ose shoqëror”.

³ Shih recitalin 26 të Direktivës 95/46.

⁴ Busser, Els De., “Data protection in EU and US criminal cooperation” A Substantive Law Approach to the EU Internal and Transatlantic Cooperation in Criminal Matters between Judicial and Law Enforcement Authorities, Maklu, 2009, fq. 21.

⁵ Ligji nr. 03/L-172 për mbrojtjen e të dhënave personale, Gazeta Zyrtare Nr. 70/31 maj 2010 (këtu e tutje LMDHP) është miratuar nga Kuvendi i Republikës së Kosovës, më 29 prill 2010.

Vlen të thuhet se nga përmbajtja e kësaj dispozite të LMDHP vërehet influenca e Direktivës nr. 95/46⁶ në përkufizimin e nocionit të të dhënave personale, që mund të themi se është një formulim pothuajse i njëjtë me përkufizimin, të cilin e gjejmë në Direktivë (neni 1, pika a). Kjo influencë është plotësisht e arsyeshme dhe e kuptueshme, duke marrë parasysh procesin e integritit evropian të Kosovës dhe domosdoshmërinë e harmonizimit dhe përafrimit të legjislacionit nacional me atë të UE-së në fushën e mbrojtjes së të dhënave personale.

Në bazë të ligjit, të dhënat personale mund të përpunohen nga çdo person fizik dhe juridik nga sektori publik ose privat, i cili përpunon të dhënat personale për dhe në llogari të kontrolluesit të të dhënave, neni 1, paragrafi 1.15 i LMDHP. Kontrollues nga sektori publik mund të jetë një institucion publik. Shembull: Agjencia e Regjistrimit Civil⁷, e cila posedon të dhëna personale rreth gjendjes civile të individëve. Lidhur me këtë, Agjencia e Regjistrimit Civil përpunon një sasi të konsiderueshme të të dhënave personale në baza ditore për faktin e aplikimit të qytetarëve për nxjerrjen e dokumenteve të identifikimit. Ligji nr. 04/L-003 për gjendjen civile rregullon mbledhjen dhe mirëmbajtjen e të dhënave të gjendjes civile. Në bazë të këtij ligji, gjendja civile përfshin tërësinë e të dhënave personale të shtetasve të Kosovës, shtetasve të huaj, si dhe të personave pa shtetësi, që janë me banim të përkohshëm, apo të përhershëm në Republikën e Kosovës, të cilat regjistrohen dhe mbahen në regjistrin e gjendjes civile dhe që vërtetojnë lindjen, statusin familjar, vdekjen, marrëdhëniet ndërmjet tyre dhe çdo ndryshim që ndodh në këto marrëdhënie.⁸

Përveç instrumenteve ligjore të përmendura deri më tani, definimin e konceptit të të dhënave personale e gjejmë edhe në instrumente të shumta ndërkombëtare dhe rajonale për mbrojtjen e të dhënave, të cilat e marrin formën e udhëzimeve. Një ndër këto dokumente janë Udhëzimet e OECD-së për Mbrojtjen e Privatësisë dhe Rrjedhën Ndërkufitare të të Dhënave

---

⁶ Të gjitha shtetet anëtare të Unionit Evropian nga viti 1995 kanë marrë për detyrë që gjithë legjislacionin e tyre në fushën e mbrojtjes së të dhënave personale ta përshtatin me Direktivën 95/46, si dhe konventat dhe protokollet në lidhje me këtë direktivë.

⁷ Është themeluar me Ligjin nr. 04/L-160 për Agjencinë e Regjistrimit Civil, si agjenci në kuadër të Ministrisë së Punëve të Brendshme.

⁸ Shih neni 2 par. 1, nënpar. 1.1. i Ligjit nr. 04/L-003 për gjendjen civile, Gazeta Zyrtare, nr. 6/22 korrik 2011. Shih po ashtu nenin 9 paragrafi 1, i cili numëron në mënyre taksative përbërësit e gjendjes civile, duke filluar nga emri personal, numri personal, datëlindja, vendlindja, gjinia, shtetësia, raportet e atësisë e amësisë, gjendja martesore, vdekja, vendbanimi, vendqëndrimi dhe fakte të tjera, të përcaktuara me ligj.

Personale të vitit 1980, që paraqet marrëveshjen e parë transatlantike lidhur me mbrojtjen e privatësisë. Sipas këtij udhëzuesi, të dhëna personale d.m.th. çdo informacion lidhur me një individ të identifikuar ose të identifikueshëm (subjekt i të dhënave).⁹ Një përkufizim pothuajse të afërm me nocionet e prezantuara më lart i përfshijnë në përmbytjen e tyre edhe ligje të ndryshme nacionale, e një ndër to mund ta përmendim edhe Ligjin e Gjermanisë për mbrojtjen e të dhënave, i cili thotë: “Të dhëna personale janë çdo informacion lidhur me rrethanat personale ose materiale të një personi fizik të identifikuar, apo të identifikueshëm (subjekt i dhënave)”.¹⁰

Edhe në ligjet nacionale të vendeve të rajonit hasim në një përkufizim përafërsisht të njëjtë të nocionit të të dhënave personale, si p.sh. Ligji i Kroacisë, Sllovenisë dhe Shqipërisë.¹¹

Mund të themi se të dhënat personale si e drejtë e qytetarit për mbrojtjen e interesave të tij legjitime, të garantuara me aktet ligjore kombëtare dhe ndërkombëtare, mund të përfshijnë elementet, siç janë: emri, mbiemri, atësia, amësia, datëlindja, vendlindja, vendbanimi, arsimi, profesioni, titulli shkencor, kombësia, shtetësia, gjendja civile etj. Shembuj të tjerë përfshijnë: referenca për individët në dokumente, në faqe dhe në rrjete të ndryshme të internetit, përfshirë mesazhe me e-mail, fotografitë e individëve, regjistrimet e të dhënave në telefonin celular e fiks, informacione për llogaritë bankare apo për policat e tyre të sigurimit, të dhënat në rrjetet tregtare, regjistrimet te mjeku, në hotel, aeroporte, regjistrimet e automjeteve, veprat e ndryshme, librat, botimet, ditarët, regjistrimet në biblioteka, kopshte e shkolla, regjistrimet në gjendjen civile, në aktet e sigurimeve shoqërore, në aktet

---

⁹ OECD *Guidelines Governing the Protection of Privacy and Transborder Flows of Personal Data*, (1980), art. 1.b. Udhëzimet e OECD kishin për qëllim harmonizimin e legjislacionit kombëtar mbi privatësinë dhe të sigurojnë një kornizë për lehtësimin e rrjedhës ndërkombëtare të të dhënave. Qëllimi primar i udhëzimeve të OECD-së, është siç thuhet në preambulë - për ta shmangur krijimin e pengesave të pajustificuara të mbrojtjes së të dhënave për zhvillimin e marrëdhënieve ekonomike dhe rrjedhën ndërkufitare të të dhënave, shih Hoepner, Petra, Strick, Linda & Martin Löhe. “*Historical Analysis on European Data Protection Regulation*”, Fraunhofer Institute for Open Communication Systems, FOKUS, March 2012, fq. 67.

¹⁰ Federal *Data Protection Act* (BDSG) In the version promulgated on 14 January 2003 (Federal Laë Gazette I, p. 66), last amended by Article 1 of the Act of 14 August 2009 (Federal Laë Gazette I.p. 2814), in force from 1 September 2009, art. 3 par. 1.

¹¹ Croatian Act on Personal Data Protection, Official Gazette N° 103/03, article 2, par. 1; Personal Data Protection Act of the Republic of Slovenia, art. 6 par. 1; Ligji nr. 9887, date 10.03.2008, ndryshuar me Ligjin nr. 48/2012 për mbrojtjen e të dhënave personale, i Shqipërisë, neni 3 paragrafi 1.

gjqësore dhe të policisë.¹² Prandaj, edhe grumbullimi dhe përpunimi i këtyre të dhënave për individët duhet të bëhet vetëm për qëllime të caktuara, të qarta, në mënyrë të paanshme dhe të ligjshme, si dhe pa e cenuar dinjitetin e subjektit të këtyre të dhënave.

2. ZHVILLIMI HISTORIK I MBROJTJES SË TË DHËNAVE PERSONALE

Interesimi i shoqërisë për sferën e mbrojtjes së të dhënave personale është relativisht i hershëm. Shekuj më herët, të dhënat personale përmenden në dokumente të ndryshme ligjore nacionale të disa vendeve evropiane, siç është fillimisht Anglia në ligjin “Mbi paqen”, 1361; në Suedi në dokumentin “Akses në Regjistrin Publik”, 1776; në Francë në aktin “Ndalim i publikimit të fakteve private”, 1858, si dhe Norvegji në dokumentin “Ndalim i publikimit të informacionit për çështjet personale ose familjare”, 1889.¹³

Në nivelin evropian, çështja e mbrojtjes së privatësisë si e drejtë themelore e njeriut riaktualizohet pas Luftës së Dytë Botërore në një numër të akteve. Tragjeditë dhe mizoritë e kësaj periudhe dëshmuar se bazat e mëdha të të dhënave personale që ishin përdorur në atë kohë për ta likuiduar popullatën, grupet e pakicave dhe lehtësimin e gjenocidit, e bëri mjaft të qartë se sa i rrezikshëm mund të jetë lejimi i ndërhyrjes publike në sferën private.¹⁴ Periudha pas Luftës së Dytë Botërore dëshmoi ardhjen e Deklaratës Universale të të Drejtave të Njeriut të Kombeve të Bashkuara (1948), Konventa Evropiane për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut (Këshilli i Evropës 1950), dhe Pakti Ndërkombëtar për të Drejtat Civile dhe Politike të Kombeve të Bashkuara (1966), e që të gjitha këto dokumente njohin privatësinë si një e drejtë themelore e njeriut, dhe duke u përqendruar kryesisht në mbrojtjen e individit nga abuzimet, duke i mbrojtur të dhënat e tyre personale.¹⁵

Gjatë viteve të shtatëdhjeta, ligjin e parë në botë për mbrojtjen e të dhënave personale e nxjerr Landi i Hesit në Gjermani, konkretisht më 30 shtator 1970. Duke u ndjekur më pas nga Suedia, në vitin 1973, Gjermania me

---

¹² Cabej, Flora, Gjoleka, Agim & Shala, Anola., *Komentari i Ligjit për mbrojtjen e të dhënave personale*, Tiranë, 2010, fq. 7.

¹³ *Ibid.*, fq. 2

¹⁴ Shih Robinson, Nail. *et al.* “Review of the European Data Protection Directive”, Sponsored by the Information Commissioner’s Office (ICO), Rand Europe, 2009. fq. 6.

¹⁵ *Ibid.*

nxjerrjen e Ligjit Federal më 1977, Franca në vitin 1978, Anglia, Norvegjia dhe vende tjera¹⁶ në nivel rajonal, siç janë: Sllovenia, Kroacia, Mali i Zi dhe Shqipëria, e cila në vitin 1999 e nxori Ligjin e parë për mbrojtjen e të dhënave personale nr. 8517, datë 22.7.1999, i cili mbeti i pazbatueshëm, ndërsa më vonë miratohet Ligji nr. 9887, datë 10.03.2008 “Për mbrojtjen e të dhënave personale”, që e shfuqizoi ligjin e sipërm dhe i cili është i hartuar sipas standardeve evropiane në fushën e mbrojtjes së të dhënave personale.

Zhvillimet ndërkombëtare gradualisht treguan se mbrojtja e të dhënave personale nuk mund të adresohet ekskluzivisht vetëm në nivelin nacional. Kështu që në fillim të viteve 1980, Këshilli i Evropës dhe Organizata për Bashkëpunim Ekonomik dhe Zhvillim (OECD) nxjerrin rregullat për mbrojtjen e të dhënave personale.¹⁷ Në këtë aspekt, Këshilli i Evropës e miratoi Konventën për Mbrojtjen e Individëve Lidhur me Përpunimin Automatik të të Dhënave Personale, ndërsa OECD i nxori Udhëzimet për Mbrojtjen e Privatësisë dhe Rrjedhën Ndërkufitare të të Dhënave Personale. Konventa ishte dokumenti i parë ndërkombëtar me karakter detyrues në fushën e mbrojtjes së të dhënave vetëm për vendet të cilat e kishin ratifikuar atë. Sipas kësaj konvente, palët nënshkruese janë të obliguara t’i ndërmarrin masat e nevojshme në kuadër të legjislacionit të tyre vendor për t’i aplikuar parimet e saj, që kanë të bëjnë me përpunimin e të dhënave personale.

Gjatë kësaj periudhe, në nivelin evropian ka ekzistuar një harmonizim minimal i këtyre bazave ligjore rreth mbrojtjes së të dhënave personale. Posaçërisht në vitin 1990, fusha e mbrojtjes së të dhënave personale ka qenë e rregulluar nga ligje të paharmonizuara të vendeve anëtare, edhe pse ato bazoheshin në parimet themelore të njëjta, të dala nga Konventa nr. 108.¹⁸

Duke marrë për bazë se objekti i ligjeve të brendshme të vendeve anëtare për përpunimin e të dhënave personale është që t’i mbrojnë të drejtat dhe liritë themelore, sidomos të drejtën e jetës private, që njihet si nga neni 8 i Konventës Evropiane për Mbrojtjen e të Drejtave dhe Lirive Themelore të Njeriut, ashtu edhe nga parimet e përgjithshme të së drejtës evropiane, atëherë përafrimi i ligjeve në këtë fushë nuk duhet ta ketë si efekt dobësimin

---

¹⁶ Shih Hoepner, Petra, Strick, Linda & Martin Löhe. “*Historical Analysis on European Data Protection Regulation*,” Fraunhofer Institute for Open Communication Systems FOKUS, March 2012, fq. 11.

¹⁷ *Ibid.*

¹⁸ *Ibid.*, fq. 16.

e mbrojtjes që ato sigurojnë, por, përkundrazi, duhet të synojë një nivel më të lartë mbrojtjeje të të dhënave personale.¹⁹

Në këtë kuadër, me qëllim të eliminimit të pengesave në qarkullimin e të dhënave personale dhe të harmonizimit të ligjeve nacionale në fushën e mbrojtjes së të dhënave personale, në vitin 1995, Parlamenti Evropian dhe Këshilli e miratuan Direktivën për Mbrojtjen e Individëve në lidhje me Përpunimin e të Dhënave Personale, si dhe Lëvizjen e lirë të këtyre të dhënave (Direktiva 95/46). Qëllimi i kësaj direktive, siç përcaktohet edhe në nenin 1 të saj, është: a.) T'i mbrojtë të drejtat dhe liritë themelore të individëve, e sidomos të drejtën e tyre për jetë private për sa i takon përpunimit të të dhënave personale, si dhe b.) Të lehtësojë lëvizjen e lirë të të dhënave personale ndërmjet shteteve anëtare. Për më tepër, Gjykata Evropiane e Drejtësisë e Bashkimit Evropian (këtu e tutje GJED), në rastin *Lindqvist* ka theksuar se harmonizimi i këtyre ligjeve vendore nuk është i kufizuar në harmonizim minimal, por në shkallë të plotë ose harmonizim në tërësi. Kjo për faktin se Direktiva 95/46 ka për qëllim sigurimin e lëvizjes së lirë të të dhënave personale, gjersa garanton mbrojtjen e nivelit të lartë të të drejtave të interesave të atyre individëve që u përkasin këto të dhëna.²⁰ Instrument tjetër që harmonizon dispozitat e shteteve anëtare që kërkohen të sigurojnë nivel të barabartë të mbrojtjes së të drejtave dhe lirive fundamentale, e sidomos të drejtës në privatësi për sa i përket përpunimit të të dhënave personale në sektorin e komunikimit elektronik është Direktiva 2002/58 e Parlamentit dhe e Këshillit të Bashkimit Evropian, dispozitat e së cilës e specifikojnë dhe e plotësojnë Direktivën 95/46 për sa i përket mbrojtjes së të drejtave dhe lirive fundamentale dhe të interesave legjitime në sektorin e komunikimeve elektronike. Shtesë kësaj, neni 29 i Direktivës 95/46 parasheh krijimin e një grupi punues me karakter konsultativ dhe të pavarur për mbrojtjen e personave në lidhje me përpunimin e të dhënave personale. Detyrat e këtij grupi janë të përcaktuara në nenin 30 të Direktivës

---

¹⁹ Shih recitalin 10 të Direktivës 95/46.

²⁰ Shih GJED, rasti C-101/01 "*Bodil Lindqvist*", Aktgjykimi i datës 6 nëntor 2003, par. 96 - 97. Në paragrafin 97 GJED konstaton se Direktiva 95/46 u lejon shteteve anëtare një hapësirë për veprim (manovrim) në fusha të caktuara dhe autorizon ato që të vendosin rregullat të veçanta për situata të veçanta, ashtu siç parashohin disa nga dispozitat e saj. Sidoqoftë, këto mundësi duhet të shfrytëzohen sipas mënyrave të parapara nga Direktiva 95/46, dhe në përputhje me objektivat e saj për ruajtjen e balancës ndërmjet lëvizjes së lirë të të dhënave personale dhe mbrojtjes së jetës private (privatësisë së individëve). Për më shumë rreth hapësirës së manovrimit që mund ta përdorin shtetet në kuadër të zbatimit të Direktivës, shih recitalin 9 të Direktivës 95/46.

95/46 dhe në nenin 15, par. 3, të Direktivës 2002/58.²¹ Këshilli i Bashkimit Evropian, në vitin 2008 e miratoi Vendimin Kornizë për mbrojtjen e të dhënave personale, të përpunuara në kuadër të bashkëpunimit të policisë dhe gjyqësisë në çështjet penale. Qëllimi i këtij vendimi, siç përcaktohet në nenin 1, është garantimi në një nivel më të lartë të mbrojtjes së të drejtave dhe lirive themelore të personave fizikë, e në veçanti të drejtën e tyre për privatësi për sa i përket përpunimit të të dhënave personale në kuadër të bashkëpunimit të policisë dhe gjyqësisë në çështjet penale.

Vlen të theksohet se për arsye të harmonizimit, Komisioni Evropian, më 26 janar 2012 e ka propozuar një bazë të re ligjore gjithëpërfshirëse për mbrojtjen e të dhënave në shtetet anëtare. Kjo bazë e ardhshme ligjore është Rregullorja e Përgjithshme për Mbrojtjen e të Dhënave, e cila do të jetë direkt e zbatueshme në të gjitha vendet anëtare të BE-së, si dhe do ta zëvendësojë bazën ligjore të përmendur deri më tani në nivel të Bashkimit Evropian.²² Aktualisht, edhe Konventa nr. 108 e Këshillit të Evropës është në procesin e modernizimit me qëllim të përmirësimit të bashkëpunimit ndërkombëtar dhe posaçërisht bashkëpunimit ndërmjet autoriteteve për mbrojtjen e të dhënave.²³

Sa i përket mbrojtjes së të dhënave personale në Kosovë, kjo fushë është relativisht e re dhe zhvillimi i saj fillon pas Pavarësisë së Kosovës. Baza ligjore për mbrojtjen e të dhënave është vendosur në vitin 2010, me miratimin e Ligjit nr. 03/L-172 për mbrojtjen e të dhënave personale nga Kuvendi i Republikës së Kosovës, si dhe është siguruar mbrojtja institucionale e të dhënave personale nëpërmjet themelimit të Agjencisë Shtetërore për Mbrojtjen e të Dhënave Personale (këtu e tutje, Agjencia). Mirëpo, edhe përkundër konsolidimit të bazës ligjore dhe themelimit të agjencisë si institucion i pavarur shtetëror, përgjegjëse për mbikëqyrjen e legjitimitetit të përpunimit të të dhënave personale, prapëseprapë mosratifikimi i Konventës nr. 108 të Këshillit të Evropës paraqet pengesë serioze në aspektin e pjesëmarrjes së agjencisë në aktivitetet e ndryshme, të

---

²¹ Detyra kryesore e këtij grupi është të këshillojë komisionin dhe të promovojë harmonizimin e mbrojtjes së të dhënave brenda Bashkimit Evropian nëpërmjet bashkëpunimit ndërmjet autoriteteve mbikëqyrëse për mbrojtjen e të dhënave.

²² Shih European Commission Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data (General Data Protection Regulation), Brussels, 25.1.2012.

²³ Shih Council of Europe, The Consultative Committee of the Convention for the Protection of Individuals with Regard to Automatic Processing of Personal Data, Strasburg, 18 December 2012.

organizuar nga institucionet e ndryshme evropiane, që i përkasin fushës së mbrojtjes së të dhënave personale. Dhe, po ashtu, mosratifikimi i konventës i pamundëson Republikës së Kosovës që të bëhet pjesë e listës së shteteve që e ofrojnë nivelin e duhur të sigurisë së të dhënave personale.

3. PRIVATËSIA DHE MBROJTJA E TË DHËNAVE PERSONALE

Njerëzit kujdesen për jetën e tyre private personale dhe me të drejtë presin që të dhënat e tyre personale të mbeten konfidenciale.²⁴ Privatësia dhe mbrojtja e të dhënave personale e shqetësojnë secilin pjesëtar të shoqërisë dhe janë çështje të një rëndësie themelore. Duke marrë parasysh rëndësinë e kësaj të drejte themelore, privatësia është e njohur si e drejtë fundamentale e njeriut nga shumë instrumente ndërkombëtare për të drejtat e njeriut, siç janë: Deklarata Universale për të Drejtat e Njeriut (neni 12), Konventa Evropiane për të Drejtat e Njeriut (neni 8), Pakti Ndërkombëtar për të Drejtat Civile dhe Politike (neni 17), Karta për të Drejtat Themelore e BE-së (neni 7), dhe Traktati i Lisbonës (neni 16). Siç vë në dukje *Bygrave*, e drejta e privatësisë në këto instrumente është e lidhur ngushtë me idealet dhe parimet e ligjeve për mbrojtjen e të dhënave personale, ndonëse të drejtat e tjera të njeriut, sikur liria nga diskriminimi dhe liria e shprehjes janë relevante, gjithashtu.²⁵

Fjala “privatësi” do të thotë e drejtë e personit të mos ketë informata të ndjeshme rreth tij pa pëlqimin e tij, apo pa ndonjë arsye të fortë ligjore. Legjislacionet e kanë kodifikuar atë që në vitin 1890 Samuel Ęaren dhe Louis Brandeis e kanë trajtuar si të drejtë të individit “që të lihet i qetë”²⁶ dhe e kanë zgjeruar mbrojtjen e të dhënave përtej të drejtës themelore të privatësisë. E drejta në jetën private nuk duhet të shikohet vetëm si e drejtë e personit që të lihet i qetë nga të tjerët (organet publike dhe private), por

²⁴ Radhakrishna, Gita., *Privacy in the Converged Communications Platform*, Faculty of Business and Laë, Multimedia University (Melaka Campus), Malaysia, 2008, fq. 136.

²⁵ Bygrave Lee, A. *Privacy and Data Protection in an International Perspective*, Stockholm Institute for Scandinavian Laë, 2010, fq. 180.

²⁶ Shih Warren, S.D and Brandeis, L.D. *The Right to Privacy Harvard Laë Review* Boston Vol. IV No. 5 Dec 15, pp. 190 – 220; I lodhur duke parë të shoqen çdo ditë në kronikat mondane, Z. Warren fillon të pyesë veten se cilët janë kufijtë e ndërhyrjes së gazetarëve në jetën private. Jemi në Boston në vitin 1890. E duke qenë i sikletuar prej gjithë kësaj fame, zotëria me profesion është avokat, shkruan një ese rreth indinjatës së vet. Këtë gjë e bën në bashkëpunim me kolegun e tij Brandeis, një prej emrave më në zë të së drejtës mbi privatësinë. Prej thashethemes së fundshekullit e deri te ndërhyrja e ekzagjeruar e medias në jetën private, cituar sipas Stefano Rodota, *E drejta e privatësisë*, botuar më 14.05.1995 në gazetën “La Repubblica”, Romë, Itali.

duhet gjithashtu të shikohet si një obligim në anën e shtetit që nëpërmjet legjislacionit dhe masave tjera ta promovojë mbrojtjen pozitive të intimitetit të qytetarëve të vet. GJEDNJ në rastin *X and Y v. the Netherlands* këtë obligim të shtetit e emërton si “obligim pozitiv” të qenësishëm në respektimin e jetës private dhe familjare.²⁷

Mbrojtja e të dhënave personale është e drejtë kushtetuese. Çdo qytetar e ka të drejtën e mbrojtjes së të dhënave të tij personale, privatësisë dhe sigurisë e tij në kuadër të të drejtave të njeriut dhe lirive themelore. Pra, mbrojtja e të dhënave nuk është një çështje e vogël apo anësore, por është një e drejtë themelore e individit në shoqërinë informative. Niveli i lartë i mbrojtjes së të dhënave personale është parakusht për një shoqëri të lirë. Në vitin 1983, Gjykata Kushtetuese Federale e Gjermanisë, në vendimin e saj të njohur vendosi që mbrojtja e të dhënave personale të jetë parakushti themelor funksional i demokracisë së lirë, ku bazohet kapaciteti i individit për ta përcaktuar në parim zbulimin dhe përdorimin e të dhënave të tij personale.²⁸ Është mirë të merret parasysh fakti se koncepti i privatësisë, në njërën anë, dhe ai i të dhënave personale, në anën tjetër, nuk është i njëjtë. Mbrojtja e privatësisë është një e drejtë themelore që është e mbrojtur kryesisht me nenin 8 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut dhe dispozitat vijuese në kuadër të Bashkimit Evropian²⁹, ndërsa koncepti i mbrojtjes së të dhënave personale përmban parimet themelore për ta mbrojtur subjektin e të dhënave. Kështu që koncepti i të dhënave personale është më i ngushtë së privatësia, ngaqë privatësia përfshin më shumë se të dhënat personale.³⁰ Sipas praktikës gjyqësore evropiane, fusha e mbuluar nga termi privatësi interpretohet në kuptimin e gjerë - *sensu latu* (përfshirë mbrojtjen e jetës private, por edhe më gjerë), në vend të interpretimit të ngushtë - *stricto sensu* (jetën private dhe familjare). Kuptimi i gjerë me gjerësisht është përcaktuar në rastin *Niemietz v. Germany* të GJEDNJ, ku thuhet se respekti për jetën private duhet gjithashtu ta përmbajë deri në një shkallë të caktuar të jetës private për të caktuar dhe zhvilluar marrëdhënie me qeniet e tjera njerëzore.³¹ Ky parim është riafirmuar me vonë disa herë në rastin *Amann v. Sëitserland* të

²⁷ Shih GJEDNJ, *rasti X and Y v. the Netherlands*, nr. i kërkesës. 8978/80, Aktgjykimi i datës 26 mars 1985, par. 23.

²⁸ Shih për më shumë <http://www.dataprotection.eu>.

²⁹ Karta për të drejtat themelore e Bashkimit Evropian, në nenin 7, në mënyrë strikte e rregullon çështjen e privatësisë dhe jetës familjare, ku thotë: “Çdo kush ka të drejtë në mbrojtjen e privatësisë dhe jetës familjare, shtëpisë dhe komunikimeve.

³⁰ European Data Protection Supervisor, (EDPS), *Public access to documents and data protection*, Background paper series, July, 2005. No. 1, fq 15.

³¹ Shih GJEDNJ, *rasti Niemietz v. Germany*, nr. i kërkesës. 13710/88, Aktgjykimi i datës 26 dhjetor 1992, par. 29.

GJEDNJ-së, ku përcaktohet se nocioni “jetë private” nuk duhet të interpretohet në mënyrë restriktive/të ngushtë. Veçanërisht, respektimi për jetën private përfshin të drejtën për të krijuar dhe zhvilluar marrëdhënie me qeniet e tjera njerëzore. Për më tepër, nuk ka asnjë arsye parimore pse ky kuptim i nocionit të “jetës private” duhet t’i përjashtojë aktivitetet e një natyre profesionale a biznesore nga nocioni i jetës private”.³²

Në vendin tonë, privatësia dhe e drejta e mbrojtjes së të dhënave personale është e drejtë e garantuar dhe e rregulluar me Kushtetutë dhe me Ligjin për mbrojtjen e të dhënave personale. Në përmbajtjen e LMDHP nuk është përcaktuar se çka saktësisht kuptohet me termin privatësi. Mirëpo, këtë e nxjerrim nga dispozitat e kapitullit të KRK-së, ku rregullohen të drejtat dhe liritë themelore, konkretisht në nenin 36. Në bazë të kësaj norme, e drejta e privatësisë përfshin të drejtën e çdonjërit që t’i respektohet jeta private dhe familjare, pacenueshmëria e banesës dhe fshehtësia e korrespondencës, telefonisë dhe e komunikimeve tjera. Duke marrë parasysh këtë, për privatësinë mund ta japim këtë përkufizim: Çdo gjë, e dhënë dhe informacion që lidhet me personin, me jetën e tij private, të drejtat, pronën, mjedisi që lidhet me pronën, banesa e pjesët e saj, veprimtaria dhe interesat vetjake, e drejta e votës, shprehja e fjala, veshja, paraqitja e jashtme, fotografia, hobetë, shijet, dhuntitë, cilësitë e veçanta, aftësitë, çështjet e brendshme të familjes, të dhënat sensitive (jeta e prekshme, shqisore, intime, e ngushtë, vemesa e brendshme e njeriut, origjina racore ose etnike, mendimet politike, anëtarësimi në sindikata, besimi fetar apo filozofik, dënimi penal, si dhe të dhëna për shëndetin dhe jetën seksuale), tiparet biologjike unike (vetitë, ngjyra e syve, flokëve, ngjyra e lëkurës, përmasat e format e pjesëve të trupit, zëri, ecja), të dhënat biometrike (gjurmët e gishtërinjve, imazhe të retinës, gjeometria e fytyrës ose duarve, irisit), karakteristikat gjenetike etj.³³

Mund të themi se nga të gjitha instrumentet ligjore të trajtuara deri më tani, si ato me karakter kombëtar dhe ndërkombëtar, e drejta e mbrojtjes së të dhënave personale dhe privatësia është e drejtë themelore e çdo qenie njerëzore. Prandaj, qëllimi i mbrojtjes së të dhënave personale qëndron në mbrojtjen e jetës private dhe të drejtat e tjera të njeriut dhe lirive themelore në mbledhjen, përpunimin dhe përdorimin e të dhënave personale.

---

³² Shih GJEDNJ, *rasti Amann v. Switzerland*. nr. i kërkesës. 27798/95, Aktgjykimi i datës 16 shkurt 2000, par. 65; Shih *inter alia*, GJEDNJ, *rasti Rotaru v. Romania*, nr. i kërkesës. 28341/95, Aktgjykimi i datës 4 maj 2000, par. 43.

³³ Çabej, Flora, Gjoleka, Agim & Shala, Anola., *Komentari i Ligjit për mbrojtjen e të dhënave personale*, Tiranë, 2010, fq. 6.

4. PËRPUNIMI I TË DHËNAVE PERSONALE

4.1 Parimet dhe kriteret ligjore të përpunimit

Përpunimi i të dhënave personale paraqet elementin kyç në mbrojtjen efikase të tyre. Përpunimi i drejtë i tyre nënkupton se të dhënat personale duhet të merren në mënyrën e paraparë me ligj dhe subjekti i tyre duhet të ketë dhënë pëlqimin për përpunimin e tyre. Mbrojtja e të dhënave personale mund të sigurohet vetëm nëse përpunimi i tyre bëhet sipas parimeve dhe kriterëve të përcaktuara ligjore. Instrumentet ndërkombëtare dhe legjislacionet nacionale përcaktojnë se përpunimi i të dhënave personale duhet të bëhet vetëm sipas kriterëve të përcaktuara ligjore. Në legjislacionin kosovar, parimet e përgjithshme të përpunimit të të dhënave personale janë sendërtuar sipas standardeve më të larta të përpunimit të të dhënave personale të vendeve të zhvilluara evropiane. Përpunimi i të dhënave duhet të bëhet vetëm në pajtim me ligjin dhe pa e cenuar dinjitetin e subjekteve për të cilat përpunohen këto të dhëna. Në të kundërtën, përpunimi i ndërmarrë nën kërcënim, forcë apo mashtrim konsiderohet përpunim i kundërligjshëm.

Parimi i proporcionalitetit është parim tjetër i rëndësishëm për përpunimin e të dhënave personale. Të dhënat duhet të mblidhen dhe të përpunohen për atë që kontrolluesit i nevojitet ta kryejë punën e tij. Çdo përpunim të dhënash personale përbën një cenim personaliteti dhe prandaj duhet pasur kujdes të kufizohet ky cenim sa më shumë që të jetë i mundur.³⁴ Parimet ligjore përcaktojnë se të dhënat personale duhet të ruhen për atë kohë sa është e nevojshme për përmbushjen e qëllimit për të cilin ato grumbullohen apo përpunohen dhe pastaj ato duhet të fshihen, asgjësohen apo shkatërrohen. Ky parim ligjor është afirmuar edhe në praktikën gjyqësore të GJEDNJ-së, e cila në rastin *S. and Marper v. The United Kingdom* kishte konstatuar se ruajtja nga autoritetet e të dhënave mbi shenjat e gishtërinjve, analizave të gjakut dhe ADN-së të të pandehurve edhe pasi ata janë deklaruar të pafajshëm nga gjykatat konsiderohet shkelje e të drejtave të parapara me konventë.³⁵

³⁴ *Udhëzues për përpunimin e dhënave personale në Administratën Publike*, Komisionari për mbrojtjen të dhënave personale në Shqipëri, Tiranë, 2013. fq. 3.

³⁵ Shih GJEDNJ, rasti *S. and Marper v. The United Kingdom*, nr. i kërkesës 30556/04. Aktgjykimi i datës 4 dhjetor 2008, par. 60. Ankuesit në GJEDNJ pretenduan shkelje të neneve 8 dhe 14 të Konventës në lidhje me mbajtjen nga autoritetet e shenjave të gishtërinjve, kampioneve të qelizave dhe ADN-së, pas shpalljes së pafajësisë së tyre. Gjykata vuri re se shenjat e gishtërinjve, profilet e ADN-së dhe kampionet e qelizave përbënin informacion për të dhënat personale që parashihen me Konventën e vitit 1981 të Këshillit të Evropës për mbrojtjen e individëve në lidhje me procedimin automatik të të dhënave personale.

LMDHP, duke iu referuar përpunimit të dhënave personale, jep këtë përkufizim:

“Çdo veprim ose një sërë veprimesh të cilat kryhen në të dhënat personale, qoftë me ose pa ndihmën e mjeteve automatike, siç janë: grumbullimi, regjistrimi, organizimi, ruajtja, përshtatshmëria ose ndryshimi, korrigjimi, konsultimi, përdorimi, zbulimi nëpërmjet transferimit, shpërndarjes ose mënyrave tjera të vënies në dispozicion, bashkimi ose kombinimi, bllokimi, asgjësimi ose shkatërrimi”.³⁶

Zbatimi i parimeve ligjore për procesin e përpunimit të të dhënave personale në vendin tonë në praktikë nuk ka gjetur zbatim të plotë nga kontrolluesit e të dhënave. Gjatë ushtrimit të kontrolleve dhe inspektimeve të kontrollues të ndryshëm të të dhënave personale agjencia kishte konstatuar se ishin shkelur parimet ligjore.³⁷ Inspektimet dhe kontrollet kishin gjetur se operatorët e telefonisë mobile mbanin të dhëna personale për klientët, si: kopje të dokumenteve personale, gjendje të llogarisë bankare, fatura të energjisë elektrike, kopje të kartave bankare.³⁸ Agjencia kishte ardhur në përfundim se kishte tejkallim për të cilin ato janë grumbulluar dhe mbajta e tyre e mëtejshme nuk kishte baze ligjore dhe ato duhet të fshiheshin. Agjencia ka marrë vendime me të cilat i urdhëronte këta operatorë të bëjnë asgjësimin e të gjitha kopjeve fizike dhe elektronike të depozituara me rastin e verifikimit të të dhënave personale.³⁹

Korpusi i kriterëve ligjore për mbrojtjen e të dhënave personale përcakton se përpunimi i të dhënave personale duhet të bëhet me pëlqimin e subjektit dhe në rastet kur është e domosdoshme: për përmbushjen e një kontrate në të cilën subjekti i të dhënave është palë kontraktuese, për respektimin e obligimit ligjor të cilit i nënshtrohet kontrolluesi, për mbrojtjen e interesave jetike të subjektit të të dhënave, për kryerjen e një detyre me interes publik

³⁶ LMDHP, neni 2. paragrafi 1.2.

³⁷ Shih Ligji nr. 04/L-109 për komunikimet elektronike, Gazeta Zyrtare nr. 30 /09 Nëntor 2012 ne nenin 63 përcakton se ndërmarrësit e rrjetave dhe shërbimeve të komunikimeve elektronike publike janë të obliguar të ruajnë dhe të administrojnë për një periudhë jo më gjatë se një (1) vit skedarët e të dhënave për parapaguesit e vet. Agjencia gjatë kontrolleve dhe inspektimeve kishte konstatuar te dhënat ruhesh prej vitesh dhe kjo ishte në kundërshtim me ligjin.

³⁸ Shih *Raporti Vjetor i Punës së Agjencisë për vitin 2011*, fq. 11, i cili gjendet në www.ampd-rks.org.

³⁹ Shih *Vendimin nr. Nr. 02/ 12 të Agjencisë, datë 22.12. 2011*, i cili gjendet në www.ampd-rks.org.

ose në ushtrimin e autoritetit zyrtar që i është dhënë kontrolluesit apo një pale të tretë, së cilës i zbulohen të dhënat, për qëllime të interesave legjitime të ushtruara nga kontrolluesi ose pala e tretë apo palëve të cilave u janë zbuluar të dhënat, me përjashtim të rasteve kur interesat e tilla janë në kundërshtim me të drejtat dhe liritë themelore të subjektit të të dhënave.⁴⁰

Me qëllim të zbatimit sa më të plotë të parimeve dhe kriterëve ligjore nga kontrolluesit e të dhënave personale në Kosovë, agjencia ka nxjerrë akte nënligjore, këshilla, opinione dhe vendime të ndryshme.⁴¹ Në rastet kur agjencia konstaton se përpunimi i të dhënave personale është bërë në kundërshtim me parimet dhe kriteret ligjore, ajo e ka obligim të ndërmarrë masa ndaj kontrolluesit përkatës. Aktet me të cilat agjencia ndërmerr masa ndaj kontrollueseve hyjnë në kategorinë e akteve administrative kundër të cilave nuk lejohet ankesë, por mund të hapet konflikt administrativ në gjykatën kompetente.⁴²

4.2 Mjetet për përpunimin e të dhënave personale

Zhvillimi i madh i teknologjisë ka ndikuar edhe në shpejtësinë e procesit të mbledhjes dhe përpunimit të të dhënave personale. Shoqëria bashkëkohore sot ballafaqohet me të arriturat më të mëdha të zhvillimit tekniko-teknologjik, të cilën e përcjell ekspansioni i shpejtë i teknologjisë informative dhe automatizmi i proceseve të punës në të gjitha sfera e jetës shoqërore e ekonomike.⁴³

Aplikimi i teknologjive të reja ka sjellë lehtësi dhe shpejtësi më të madhe në shkëmbimin e të dhënave, dhe për pasojë ka shkaktuar një rritje të numrit të përpunimit të të dhënave personale. Aplikimi i këtyre të arriturave teknologjike e ka dinamizuar përparimin në shoqëritë moderne dhe e ka rritur cilësinë e jetës për publikun, në përgjithësi. Duhet të ketë gjithashtu një ekuilibër ndërmjet modernizimit dhe garantimit të të drejtave të qytetarëve. Përdorimi i teknologjisë se avancuar, e sidomos përdorimi i sistemeve

---

⁴⁰ LMDHP, neni 5.

⁴¹ Shih *Raporti Vjetor i Agjencisë për vitin 2012*, fq. 12, i cili gjendet në www.ampd-rks.org.

⁴² Kundër akteve administrative të agjencisë nuk lejohet ankesë nga kontrolluesit, por vetëm mund të hapet konflikt administrativ në gjykatën kompetente. Konflikti administrativ është konflikt që lind ndërmjet individit apo personit juridik, në njërën anë, dhe organit shtetëror, në anën tjetër, dhe i cili zhvillohet te gjykata kompetente në bazë të Ligjit nr. 03/L-202 për konfliktet administrative dhe Ligjit Nr. 02/L-28 për procedurën administrative.

⁴³ Vula, Veton G. *Kriminaliteti i Organizuar*, Prishtinë, 2013, fq. 136.

kompjuterike mund të ndikojë që kufiri ndërmjet përpunimit të të dhënave personale dhe garantimit të të drejtave të njeriut të mos vërehet. Ky kufi delikat ndërmjet të drejtës së qytetarëve për ta ruajtur kontrollin mbi të dhënat e tyre personale dhe aplikimit të teknologjive të reja kompjuterike përbëhet nga konteksti në të cilin e kanë vendosur të drejtën themelore për mbrojtjen e të dhënave personale.

Mjetet e përpunimit automatik dhe gjysmautomatik janë: kompjuterët, programet informatike, softuerët, serverët dhe mjetet e transmetimit e komunikimit, si interneti, intraneti dhe çdo mjet tjetër që shërben për marrje, transmetim dhe dërgim të dhënash, si videokamera, skanerë, printerë, fotokopje, aparatë fotografikë, faks, telefona fiks dhe celular. Këtu përfshihen edhe mjetet që kryejnë veprime të shpejta pa pjesëmarrjen e ndërgjegjes, si automatët, robotët, kompjuterët e të tjerë.⁴⁴ Ndërsa mjete mekanike, pra mjete të tjera veç atyre automatike e gjysmautomatike janë makinat e ndryshme të shkrimit, apo dora e njeriut.

4.3 Subjektet dhe kontrolluesit e të dhënave personale

Sipas legjislacionit pozitiv, subjekt i të dhënave personale mund të jetë secili qytetar i Republikës së Kosovës. Ndërsa kontrolluesit e të dhënave mund të jenë institucionet publike apo private. Duke iu referuar përmbajtjes së dispozitave të LMDHP-së, të drejtës materiale, ligjeve dhe akteve tjera nënligjore për organizimin dhe funksionimin e administratës publike, kontrollues të të dhënëve personale në Kosovë janë:

- Administrata e Presidentit, e Kuvendit, e Qeverisë, e ministrive dhe organeve vartëse të tyre,
- Institucionet kushtetuese dhe ato të pavarura që themelohen me ligj,
- Komunat,
- Organet e sistemit të drejtësisë (gjykatat, prokuroritë, noteria, avokatia, përmbartësit privatë),
- Institucionet e sektorit të sigurisë (FSK, Policia, AKI),
- Spitalet, shkollat, universitetet,
- Ndërmarrjet publike (Posta dhe Telekom i Kosovës, KEK etj.).

Kontrollues nga sfera private janë:

---

⁴⁴ Cabej, Flora, Gjoleka, Agim & Shala, Anola., *op. cit.*, fq. 9

- Shoqëritë tregtare,
- Vëzhgimi me kamerë/CCTV,
- Operatorët privatë të telefonisë mobile (IPKO, Z Mobile).
- Media e shkruar, vizuale dhe auditive,
- Rrjetet sociale të vendosura (Facebook, Tëitter etj.),
- Shërbimet e pavarura profesionale (shërbimet shëndetësore, të avokaturës etj.).

Ndërsa kontrollues që funksionin e tyre e kryejnë jashtë territorit të Kosovës janë misionet diplomatike dhe zyrat konsullore të shtetit të Kosovës.

5. TË DREJTAT THEMELORE TË SUBJEKTIT TË TË DHËNAVE

5.1 E drejta e qasjes

Çdo qytetar/subjekt i të dhënave duhet të jetë i kujdesshëm dhe i vetëdijshëm për të drejtat e tij gjatë dhënies së të dhënave të tij personale një kontrolluesi të të dhënave. Ai duhet të dijë se për çfarë qëllimi janë dhënë ato dhe nëse ato do të përdoren për ndonjë qëllim tjetër. Çdo subjekt i të dhënave ka të drejtë të kërkojë informacione nga kontrolluesi për të dhënat e përpunuara. Përpunimi i drejtë i të dhënave nënkupton se subjekti i të dhënave mund të jetë në dijeni të përpunimit dhe kur të dhënat mblidhen prej tij duhet t'i jepet një informacion i saktë dhe i plotë, duke i mbajtur parasysht rrethanat e mblledhjes.

Neni 22, par. 1, i LMDHP, ia njeh mundësinë subjektit të të dhënave ta konsultojë katalogun e sistemit të dosjeve⁴⁵, që mbahet nga kontrolluesi i të dhënave.⁴⁶ Në bazë të kësaj dispozite, kontrolluesi duhet t'i sigurojë subjektit të të dhënave, me kërkesën e tij, informacionet lidhur me të dhënat personale të ruajtura prej tij, qëllimet e përpunimit dhe kategoritë e të dhënave që përpunohen, bazën ligjore për përpunim, origjinën e të dhënave, marrësit e të dhënave ose kategoritë e marrësve të të dhënave dhe kur, në çfarë baze dhe për çfarë qëllimi të dhënat e subjektit të të dhënave janë zbuluar, duke

---

⁴⁵ Për ta kuptuar me gjerësisht çka përmban katalogu i sistemit të dosjeve, shih nenin 17 par. 1, nënpar. 1.1, e në vazhdim.

⁴⁶ Kontrolluesi i të dhënave është çdo person fizik ose juridik nga sektori publik ose privat, që individualisht ose së bashku me të tjerët i përcakton qëllimet dhe mënyrat e përpunimit të të dhënave, ose një person i caktuar me ligj që po ashtu i përcakton qëllimet dhe mënyrat e përpunimit, neni 2, par. 1, nënpar. 1.1 i LMDHP.

përfshirë marrësit e të dhënave në shtetet tjera, si dhe nëse është e zbatueshme procedura teknike dhe informacioni lidhur me logjikën e përfshirë në vendimmarrje.

Direktiva 95/46, këtë të drejtë të subjektit të të dhënave e emërton si “E drejta për akses”, e cila në nenin 12, par. 1, në mënyrë shprehimore përcakton se shtetet anëtare ia garantojnë çdo subjekti të të dhënave të drejtën që të marrin nga kontrolluesi lirisht e pa kufizime, në intervale të arsyeshme dhe pa vonesa, apo shpenzime të tepërta: - konfirmimin nëse të dhënat e tij janë duke u përpunuar apo jo dhe informacion të paktën për qëllimet e përpunimit, kategoritë e të dhënave të përpunuara, si edhe marrësit apo kategoritë e marrësve, të cilëve u përhapen të dhënat, komunikimin në një mënyrë të kuptueshme të të dhënave që po përpunohen dhe të gjitha informacioneve të disponueshme mbi origjinën e të dhënave, njohuri mbi logjikën që përdoret në përpunimet automatike të të dhënave të tij etj.

Me të drejtën për qasje/akses kuptojmë hyrjen në program, në kompjuter, në bankën e të dhënave, në databazë, mjetet e transferimit dhe transmetimit të të dhënave personale dhe të dhënave të tjera, i autorizuar nga ligji dhe aktet nënligjore, ose i autorizuar nga organi kompetent. Rëndësi ka që kontrolluesit ta verifikojnë identitetin e individëve që kërkojnë qasje dhe të binden që aplikuesit janë ata që pretendojnë se janë. Kontrolluesit dhe personeli i tyre duhet të jenë të kujdesshëm kundrejt personave që hiqen si dikush tjetër, në mënyrë që të kenë qasje në të dhënat edhe kur nuk e kanë këtë të drejtë. Përhapja e të dhënave personale të dikush që nuk ka të drejtë t'i shohë ato përbën shkelje të parimeve të mbrojtjes së të dhënave dhe shkelje administrative.⁴⁷

Prandaj, mbrojtja e të drejtave dhe lirive të subjekteve të të dhënave në lidhje me përpunimin e të dhënave personale kërkon marrjen e masave të përshtatshme teknike dhe organizative, si në momentin e projektimit, ashtu edhe gjatë vetë përpunimit, sidomos për ta ruajtur sigurinë dhe, rrjedhimisht, për parandalimin e përpunimit të paautorizuar.⁴⁸

---

⁴⁷ Çabej, Flora, Gjoleka, Agim & Shala, Anola., *Komentari i Ligjit për mbrojtjen e të dhënave personale*, Tiranë, 2010, fq. 38.

⁴⁸ Shih recitalin 46 të Direktivës 95/46.

5.2 Procedura për qasje

Subjekti i të dhënave ka të drejtë të dijë se kush ka të bëjë me të dhënat e tij personale. LMDHP e rregullon procedurën për qasje të subjekteve të të dhënave personale në katalogun e sistemit të dosjeve. Lidhur me këtë, neni 23, par. 1, i LMDHP-së parasheh mundësinë e subjekteve të të dhënave që të kërkojnë nga kontrolluesit e të dhënave në periudha të rregullta kohore të konsultojnë, transkriptojnë dhe kopjojnë informacionet që kanë të bëjnë me ta. Kurse, fjalia e fundit e këtij paragrafi rregullon mënyrat, nëpërmjet të cilave mund të parashtrohet kërkesa. Kjo kërkesë sipas kësaj rregulle mund të parashtrohet gojarisht, me shkrim, ose me mjete elektronike.

Megjithatë, duhet të bëhet e qartë se ligji detyron në njërin nga mënyrat e parashtrimit të kërkesës me qëllim të qasjes. Edhe pse LMDHP nuk e përcakton në mënyrë specifike si duhet të jepet qasja, megjithatë ekzistojnë disa metoda/mënyra të mundshme nëpërmjet të cilave subjektit të të dhënave i mundësohet qasja. Një ndër këto mënyra të mundshme është që subjektit të të dhënave t'i jepet një kopje e të dhënave. Mënyrë tjetër mund të jetë që subjektit të të dhënave t'i jepet mundësia që t'i shikojë të dhënat, si dhe nëse mënyrat elektronike janë të pranueshme, një e-mail mund të jetë i mjaftueshëm.

Kontrolluesi është i detyruar që brenda afatit ligjor t'i konfirmojë në mënyrë të shkruar subjektit të të dhënave për pranimin e kërkesës, si dhe eventualisht në rast së kërkesa e subjektit të të dhënave nuk mund të realizohet ta njoftojë me shkrim brenda të njëjtit afat për arsyet e pamundësisë së realizimit të kërkesës. Lidhur me këtë, neni 23, par. 2, i LMDHP-së përcakton në mënyrë decisive së brenda pesëmbëdhjetë 15 ditëve kontrolluesit e të dhënave duhet ta konfirmojnë me shkrim pranimin e kërkesës së subjektit të të dhënave, ose brenda afatit të njëjtë kohor ata duhet ta informojnë me shkrim subjektin e të dhënave për arsyet pse kërkesa nuk mund të realizohet. Po ashtu, në bazë të paragrafit 3, kontrolluesi është i detyruar që brenda afatit tridhjetëditor pas pranimit të kërkesës t'ia ofrojë subjektit të të dhënave një ekstrakt ose kopje, apo çfarëdo informacioni të kërkuar për të dhënat e tij personale të ruajtura, qëllimet e përpunimit dhe kategoritë e të dhënave që përpunohen, bazën ligjore për përpunim dhe origjinën e të dhënave etj.

Për më tepër, ligjvënësi e ka paraparë mundësinë që subjekti i të dhënave ta konsultojë agjencinë në rast të mosveprimit të kontrolluesit sipas dispozitave të paragrafëve 1, 2 dhe 3, të nenit 23. Këtë mundësi subjekti i të dhënave mund ta realizojë në përputhje me dispozitën që i përcakton detyrat e

agjencisë në ofrimin e këshillave për të gjitha çështjet lidhur me mbrojtjen e të dhënave kur kjo kërkohet, duke përfshirë edhe interpretimin dhe zbatimin e ligjeve përkatëse, neni 38, par. 2, i LMDHP. Duhet shtuar se për cilëndo kërkesë të parashtruar nga subjekti i të dhënave, ligji parasheh që shpenzimet t'i bartë kontrolluesi i të dhënave.

5.3 E drejta për korrigjim dhe për fshirje

Subjekti i të dhënave ka të drejtë të kërkojë nga kontrolluesit që t'i korrigjojnë apo fshijnë të dhënat e tij personale nëse kupton se të dhënat nuk janë të sakta, nuk janë të plota, apo nëse të dhënat e tij janë duke u përpunuar në kundërshtim me dispozitat e LMDHP-së. Këtë të drejtë, subjekti i të dhënave mund ta realizojë nëpërmjet kërkesës drejtuar kontrolluesit të të dhënave, e cila mund të parashtrohet gojarisht, me shkrim, ose me mjete elektronike.

Në bazë të këtij rregulli, kontrolluesi i të dhënave duhet të shtojë, t'u korrigjojë, t'i bllokojë, t'i shkatërrojë, t'i fshijë ose t'i asgjësojë të dhënat personale për të cilat subjekti i të dhënave vërteton se janë jo të plota, jo të sakta, ose jo të përditësuara, apo nëse janë grumbulluar ose përpunuar në kundërshtim me ligjin, neni 24, par. 1. Këtë kërkesë të subjektit të të dhënave kontrolluesi duhet ta shqyrtojë dhe nëse e sjell bindjen se kërkuesi ka të drejtë, duhet ta korrigjojë ose t'i fshijë të dhënat e parregullta.

Ligjvënësi ka vendosur rreth kësaj çështjeje një afat prej 15 ditësh nga marrja e kërkesës të subjektit të të dhënave, brenda të cilit kontrolluesit duhet të shtojnë, bllokojnë, korrigjojnë, asgjësojnë, shkatërrojnë apo fshijnë të dhënat personale, dhe po ashtu brenda të njëjtit afat kohor ata duhet ta informojnë me shkrim subjektin e të dhënave për arsyet e refuzimit. Moskorrigjimi apo mosfshirja e të dhënave që janë të gabuara apo të përpunuara në mënyrë të gabuar është shkelje administrative.⁴⁹

5.4 E drejta e ankimit në agjenci

LMDHP u lejon subjekteve të të dhënave që të zbulojnë se ç'po ndodh në informacionin e tyre dhe të kërkojnë korrigjimin e tyre. Fillimisht neni 41, par. 1, parasheh të drejtën e ushtrimit të ankesës në agjenci nga çdo person.

⁴⁹ Çabej, Flora, Gjoleka, Agim & Shala, Anola., *op. cit.* fq. 40.

Sipas kësaj dispozite ligjore, të drejtë për ushtrimin e ankesës ka çdo person nëse konsideron se e drejta e tij për mbrojtjen e të dhënave është shkelur.

Subjektet e të dhënave, të cilët kuptojnë se të drejtat e tyre të garantuara me ligj janë shkelur, mund të kërkojnë mbrojtje ligjore për atë kohë sa zgjat shkelja e tillë, pavarësisht të drejtës së subjektit të të dhënave për konsultim dhe kundërshtim tek agjencia, neni 26, par. 1, i LMDHP.

Ligji me tej në paragrafin 2 të këtij neni parasheh rastin kur subjekti i të dhënave mund të paraqesë padi. Në këtë rast, nëse shkelja sipas paragrafit 1 pushon, subjekti mund të paraqesë padi në gjykatën kompetente për të vërtetuar se shkelja ka ekzistuar, nëse atij nuk i është siguruar mbrojtje tjetër ligjore në lidhje me shkeljen. Mënyra e parashtrimit të ankesës mund të bëhet në njërin nga format, me shkrim, gojarisht dhe me mjete elektronike.

Ekziston detyrimi në anën e agjencisë që me rastin e shqyrtimit të ankesës ta informojë ankuesin lidhur me epilogun e rezultatit dhe veprimin e ndërmarrë. Këtë situatë juridike më saktë e rregullon dispozita e nenit 42, par. 1, që përcakton se agjencia duhet ta informojë ankuesin menjëherë pas shqyrtimit të ankesës lidhur me rezultatin dhe veprimin e ndërmarrë.

5.5 E drejta për ta parandaluar përpunimin e ligjshëm të të dhënave

Çdo subjekt i të dhënave duhet që gjithsesi ta ketë të drejtën, mbi baza legjitime dhe detyruese, që lidhen me situatën e tij të veçantë, që ta kundërshtojë përpunimin e të dhënave që lidhen me të. Subjektet e të dhënave kanë të drejtë për ta parandaluar përpunimin e të dhënave të tyre personale. Duke qenë se kjo e drejtë i lejon individët që ta parandalojnë një përpunim që do të ishte i ligjshëm, do të duhet të jetë diçka që mund të shkaktojë dëm të madh ose shqetësim të konsiderueshëm për individin në fjalë, ose për një individ tjetër.⁵⁰

Ndonjëherë, për shembull, bërja e ditur e të dhënave personale të një individi të bashkëshorti apo partneri mund të shkaktojë probleme të mëdha familjare. Nëse bashkëshorti ka punuar për kontrolluesin që përpunon të dhëna, individi mund t'i kërkojë kontrolluesit që të mos e lejojë partneren t'i shohë të dhënat e tij.⁵¹ LMDHP parasheh se në padinë e dorëzuar lidhur me shkeljet e të drejtave nga neni 24, subjekti i të dhënave mund të kërkojë nga gjykata,

⁵⁰ Ibid, fq. 42.

⁵¹ Ibid.

derisa të lëshohet vendimi përfundimtar, që ta detyrojë kontrolluesin e të dhënave për të ndaluar çfarëdo përpunimi të të dhënave personale në shqyrtim, nëse përpunimi i tyre do t'i shkaktonte subjektit të të dhënave dëme të pariparueshme, ndërsa shtyrja e përpunimit nuk është në kundërshtim me interesin publik, e as nuk ka rrezik që palës kundërshtare do t'i bëhej dëm i madh i pariparueshëm, neni 27 i LMDHP.

Në bazë të ligjit nuk specifikohet ndonjë procedurë, mirëpo pas marrjes së kërkesës kontrolluesit duhet t'i marrin parasysh kërkesat dhe të vendosin nëse ato janë apo nuk janë të justifikuar. Nëse kërkesat justifikohen, kontrolluesit duhet t'i ndërmarrin veprimet e nevojshme. Si rezultat, kontrolluesi duhet ta informojë individin nëse është ndërmarrë, apo nuk është ndërmarrë ndonjë veprim. Mund të paraqiten raste kur kontrolluesi vendos që të mos e përmbush kërkesën, atëherë subjekti i të dhënave ka të drejtë ankese tek agjencia.

5.6 E drejta për të kërkuar kompensim për dëmin e shkaktuar nga përpunimi i paligjshëm i të dhënave

Çdo dëmtim që i shkaktohet dikujt si pasojë e përpunimit të paligjshëm duhet të dëmshpërblehet nga kontrolluesi, i cili mund të përjashtohet nga përgjegjësia e vet nëse provon se nuk ishte përgjegjës për dëmin.⁵² Kjo e drejtë mund të realizohet vetëm nëpërmjet gjykatës kompetente.

LMDHP, nocionin e kompensimit të dëmit nuk e përcakton fare me ndonjë nen të veçantë. Por, ndihmë mund të kërkohet në nenin 40, par. 1, i këtij ligji dhe në dispozitat e Ligjit për marrëdhëniet e detyrimeve (këtu e tutje, LMD). Shkaktimi i dëmit dhe shpërblimi i tij është një institut juridik që rregullohet me dispozita të LMD-së. Dispozitat e neneve 137, 169 dhe 182 të LMD parashohin rregullat për dëmin, shpërblimin e dëmit material dhe jomaterial. Prandaj, është kjo arsyeja që organi kompetent për përcaktimin e dëmit dhe detyrimin për shpërblimin e tij është gjykata⁵³, e jo agjencia. Kurse, sipas nenit 40, par. 1, të LMDHP, agjencia parashtron padi në gjykatën kompetente, kur konsideron se e drejta për mbrojtjen e të dhënave personale është shkelur. Pra, në bazë të kësaj dispozite, kompensimi mund të kërkohet pasi subjekti t'i jetë drejtuar agjencisë dhe ajo të ketë dalë me një vendim

⁵² Shih recitalin 55 të Direktivës 95/46.

⁵³ Çabej, Flora, Gjoleka, Agim & Shala, Anola., *op. cit.* fq. 44.

lidhur me shkeljen e të drejtave në përpunimin e të dhënave personale të subjektit.

6. MBROJTA INSTITUCIONALE E TË DHËNAVE PERSONALE

6.1 Agjencia Shtetërore për Mbrojtjen e të Dhënave Personale

Agjencia është institucion shtetëror i pavarur, i themeluar në bazë të LMDHP-së, dhe është përgjegjëse për mbikëqyrjen e legjitimitetit të përpunimit të të dhënave personale. Agjencia e ka cilësinë e personit juridik dhe është e pavarur në punën e saj. Sipas nenit 29, par. 2, agjencia u jep këshilla organeve publike dhe private për çështjet lidhur me mbrojtjen e të dhënave, vendos lidhur me ankesat e subjektit të të dhënave, bën inspektime dhe kontrolle, informon publikun për çështjet dhe zhvillimet në fushën e mbrojtjes së të dhënave, si dhe promovon dhe përkrah të drejtat themelore për mbrojtjen e të dhënave personale.

Gjithashtu, Agjencia siguron mbrojtjen e të dhënave personale në harmoni me ligjin, principet dhe standardet, të përfshira në pajtim me aktet ndërkombëtare për të drejtat dhe liritë e njeriut dhe rregullat e përgjithshme të pranura të së drejtës ndërkombëtare.⁵⁴ Një prej funksioneve me të rëndësishme të agjencisë është trajtimi i ankesave të individëve rreth mënyrës së përpunimit të të dhënave të tyre personale. Agjencia, në kuadër të organizimit të saj, përfshin organet, siç janë: këshilli dhe departamentet. Departamentet e mbështetin punën e këshillit.⁵⁵ Ajo kryesohet nga këshilli, i cili përbëhet nga mbikëqyrësi kryesor shtetëror dhe katër mbikëqyrës shtetërorë, të cilët emërohen nga Kuvendi i Kosovës.⁵⁶

---

⁵⁴ Shih neni 2 par. 1, i Rregullores së punës së Agjencisë, (këtu e tutje Rregullorja), nr. 20/2011, datë 05.08.2011.

Për më shumë për fushat e organizimit të departamenteve dhe ndarjen e departamenteve, shih nenin 15 dhe nenin 16 par. 4, të Rregullores.

⁵⁵ Shih neni 5 par. 1-2, i Rregullores.

⁵⁶ Shih Raportin e punës së Agjencisë për vitin 2012, fq.7; Qeveria e Republikës së Kosovës në bazë të vendimit nr. 03/14 datë 04.05.2011, ka proceduar për miratim në Kuvend listën e përbërë nga Mbikëqyrësi Kryesor Shtetëror dhe Mbikëqyrësit Shtetëror për mbrojtjen e të dhënave. Sipas këtij Vendimi, Kryesia e Kuvendit të Republikës së Kosovës me Përfundimin nr. 04-P-027/k, datë 17 Maj 2011, ngarkoj Komisionin për Punë të Brendshme, Siguri dhe Mbikëqyrje të FSK-së, si komision funksional, që ta shqyrtoj Propozim-vendimin e Qeverisë lidhur me emërimin e anëtarëve të Agjencisë, dhe Kuvendit t'ia paraqesë Raportin me rekomandime. Komisioni me Rekomandimin e datës 14.06.2011, i rekomandojë Kuvendit të Kosovës miratimin e Propozim-vendimit të Qeverisë së

Për më tepër, Agjencia e ka autoritetin për të kryer hetime administrative, të hyjë në objekte dhe të mbledhë t'i gjitha informatat që i nevojiten. Dhënia e këshillave organeve publike dhe private, marrja e vendimeve për ankesat e paraqitura, inspektimet dhe kontrollet, informimi i publikut, si dhe promovimi e përkrahja e të drejtave themelore për mbrojtjen e të dhënave personale janë pjesë e fushëveprimtarisë kryesore në kuadër të misionit të agjencisë.⁵⁷ Agjencia në raste të caktuara jep edhe opinione për kërkesat që subjektet e ndryshme i parashtrajnë lidhur me qasjen në të dhënat personale për individët e ndryshëm. Agjencia, nëpërmjet këtyre opinioneve/këshillave e udhëzon subjektin kërkues për mënyrën e realizimit të qasjes në të dhënat personale, si dhe nivelin deri ku mund të shtrihet e drejta e subjektit kërkues për qasje në të dhënat personale.

Nga praktika ekzistojnë raste kur një subjekt i përpunimit të të dhënave (institucion publik) kërkon një opinion nga agjencia rreth të drejtës së qasjes në dosjet komplete të kandidatëve, të cilët aplikojnë për pozita të ndryshme si bartës apo titullarë të ndonjë institucioni publik. Kjo për arsye se subjektet e ndryshme, si personat e interesuar, mediet, OJQ etj., kërkojnë qasje komplete në dosjet e kandidateve, si p.sh. CV, letër-motivimi dhe dokumente tjera, të cilat u kërkohen kandidatëve për një vend të lirë pune. Në dhënien e opinioneve për rastet e tilla, agjencia duhet të marrë për bazë parimet e përpunimit të të dhënave, të përcaktuara në LMDHP, neni 3, par. 1 dhe 3, ku shprehimisht thuhet se përpunimi i të dhënave personale bëhet në mënyrë të ligjshme, pa e cenuar dinjitetin e subjektit të të dhënave dhe se këto të dhëna duhet të jenë adekuate, relevante dhe të mos e tejkalojnë qëllimin për të cilin janë grumbulluar apo përpunuar.⁵⁸

Republikës së Kosovës, Nr. 03/14, të datës 04.05.2011, për emërimin e anëtarëve të Agjencisë. Ndërsa, Kuvendi i Kosovës në mbledhjen plenare të mbajtur me 23 qershor 2011, mori Vendimin nr. 04.-V-94 datë 23 qershor 2011, me të cilin emërohen Mbikëqyrësi kryesor shtetëror dhe Mbikëqyrësit shtetëror për mbrojtjen e të dhënave. Sipas pikës tre (3) të dispozitivit të këtij vendimi mandati i të emëruarve është pesë (5) vjet.

⁵⁷ *Ibid.*, fq. 9.

⁵⁸ Shih opinionin e Agjencisë Shtetërore për Mbrojtjen e të Dhënave Personale të datës 22 shkurt 2013 lidhur me kërkesën e Ministrisë së Kulturës, Rinisë dhe Sportit (MKRS) për dhënien e mendimit për qasjen në të dhënat personale të kandidateve, të cilët kishin konkurruar për pozitën e drejtorit të Teatrit Kombëtar. MKRS kishte kërkuar këshillë nga agjencia në bazë të kërkesës së paraqitur nga Rrjeti Ballkanik i Gazetarisë Hulumtuese (BIRN), ku kishte kërkuar të ketë qasje në dosjet e përgjithshme të kandidateve, mirëpo agjencia nuk kishte lejuar qasje në dosjet komplete me arsyetimin se këto të dhëna përmbanin të dhëna personale të tepërta, duke përfshirë, numrin e telefonit, e-mail adresën, statusin martesor, adresën, numrin personal, konfirmimin nga gjykata se nuk ka pasur procedurë penale apo kundërvajtëse kundër aplikantit, si dhe duke i kategorizuar këto të

Me qëllim të avancimit të mbrojtjes së të dhënave personale, agjencia ka miratuar Strategjinë për Mbrojtjen e të Dhënave Personale 2014-2017. Për më tepër, që nga themelimi, agjencia ka kryer 300 inspektime në organet publike qendrore dhe lokale, si dhe në kompani private, ka dhënë 17 opinione dhe 57 këshilla dhe ka lejuar 7 transfere të të dhënave. Gjithashtu, ajo ka ndaluar përdorimin e të dhënave biometrike në 15 raste dhe lejoj përdorimin e tyre në 5 raste. Agjencia ka proceduar në gjykatë 17 raste të evidentimit të mosrespektimit të ligjit. Mbi 5 000 institucione janë pajisur me shenjën njoftim të video-vëzhgimit dhe 1 000 000 dokumente të operatorëve të telefonisë mobile janë shkatërruar.⁵⁹

Por, me gjithë aktivitetin e ushtruar deri më tani, ende mbetet punë për t'u bërë dhe ka ende sfida deri në përmbushjen e plotë të mandatit ligjor të agjencisë, gjë që pasqyrohet edhe në Raportin e Progresit për Kosovën 2014.⁶⁰

PËRFUNDIM

Duke marrë për bazë se e drejta e privatësisë dhe mbrojtja e të dhënave personale kategorizohen si të drejta dhe liri themelore të njeriut, të garantuara me aktet juridike kombëtare dhe ndërkombëtare, nëpërmjet këtij punimi kemi analizuar aspektin kushtetues dhe ligjor të kësaj fushe në Republikën e Kosovës. Po ashtu, janë marrë në shqyrtim edhe raste afirmative nga praktika e Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (GJEDNJ), dhe Gjykatës Evropiane të Drejtësisë të Bashkimit Evropian (GJED) që ndërlidhen me mbrojtjen e të drejtës së privatësisë, më konkretisht të së drejtës për mbrojtjen e të dhënave personale. Nga shtjellimi

---

dhëna në grupin e të dhënave personale të ndjeshme, dhe se përpunimi i tyre mund të bëhet kur është në pyetje interesi publik dhe në përputhje me nenin 6, par. 1 dhe nënpar. 8 të LMDHP kur ekziston interesi thelbësor publik. Prandaj, agjencia kishte ardhur në konkludimin se disa informata për kandidatët mund t'i jepen BIRN-it në bazë të nenit 5 të LMDHP duke u kufizuar në të dhënat lidhur me emrin, kualifikimet, përvojën e punës, dhe aftësitë tjera të tilla, si aftësitë kompjuterike, gjuhë e huaj etj.

⁵⁹ Marr nga raportet vjetore të punës së agjencisë.

⁶⁰ Shih Raportin e Progresit të Komisionit Evropian për Kosovën 2014, ku, ndër të tjera, theksohet: “Një qasje më proaktive nga agjencia dhe Qeveria është e nevojshme për të siguruar emërimin e zyrtarëve për mbrojtje të të dhënave nëpër komuna. Brengat për shfrytëzim të përbashkët të të dhënave, në veçanti në sektorin e zbatimit të ligjit duhet të trajtohen shpejt. Konsultimi i agjencisë rreth draft-legjislacionit duhet të përmirësohet edhe më tutje për t'u siguruar që të gjitha draft-aktet ligjore, në veçanti kodet e procedurës, të rishikohen, duke marrë parasysh brengat për mbrojtjen e të dhënave”, fq 61.

i bërë mund të konkludohet se korniza ligjore garanton mbrojtjen e të dhënave personale, por për një mbrojtje më efektive nevojitet që legjislacioni aktual të plotësohet dhe harmonizohet me ligjet tjera, si dhe të hartohen edhe akte nënligjore për zbatimin e tij.

Garantimi i mbrojtjes së të dhënave personale në një nivel më të lartë është hap tejet i rëndësishme në rrugën e Kosovës drejt procesit të integritimit evropian. Edhe pse Kosova nuk është palë nënshkruese e Konventës nr. 108 të Këshillit të Evropës, prapëseprapë një hap tejet i rëndësishëm në këtë fushë është ndërmarrë nga institucionet e vendit me miratimin e legjislacionit përkatës të fushës së mbrojtjes së të dhënave personale, si dhe me sigurimin e mbikëqyrjes së zbatimit të këtij ligji nëpërmjet themelimit të Agjencisë Shtetërore për Mbrojtjen e të Dhënave Personale, si dhe emërimit të mbikëqyrësit dhe mbikëqyrësve shtetërorë për mbrojtjen e të dhënave.

Përveç Kushtetutës dhe Ligjit special i cili rregullon mbrojtjen e të dhënave personale, kjo e drejte e individit nuk mund të mbrohet në mënyrë efektive vetëm nga aktiviteti i agjencisë si organ kompetent. Në këtë kuadër, ekzistojnë një mori ligjesh në fuqi, të cilët e rregullojnë themelimin dhe funksionimin e institucioneve të ndryshme që po ashtu përmbajnë dispozita konkrete lidhur me mbrojtjen e të dhënave personale, që këto institucione duhet të bëjnë gjatë ushtrimit të mandatit të tyre. Kështu, Ligji për Policinë, Ligji për gjendjen civile, Ligji për të huajt, Ligji për klasifikim të informacionit dhe verifikimin e sigurisë, Ligji për qasje në dokumentet publike⁶¹ janë disa nga ligjet që sanksionojnë në mënyrë specifike mbrojtjen e të dhënave personale. Por për një mbrojtje efektive të dhënave personale janë të nevojshme edhe qasje proaktive përfshirë edhe veprimet edukative që qytetarët të jenë të informuar dhe të inkurajohen që të raportojnë apo paraqesin veprimet e mundshme të shkeljeve apo abuzimeve më të dhënat e tyre personale nga subjektet e ndryshme.

---

⁶¹ Shih: Ligji Nr. 04/L-076 për Policinë, Gazeta Zyrtare, nr. 04/19 mars 2012, neni 31; Ligji nr. 03/L-178 për klasifikimin e informacioneve dhe verifikimin e sigurisë, Gazeta Zyrtare, nr. 76/ gusht 2010. neni 43 dhe 44; Ligji nr. 04/L-219 për të huajt, Gazeta Zyrtare, nr. 35/5 shtator 2013, neni 120-122; Ligji Nr. 04/L-003 për gjendjen civile, Gazeta Zyrtare, nr. 6/22 korrik 2011, neni 4-6; Ligji nr. 03/L- 159 për Agjencinë Kundër Korrupsionit, Gazeta Zyrtare, nr. 65/05 shkurt 2010; Ligji nr. 03/L-215 për qasje në dokumentet publike, Gazeta Zyrtare, nr. 88/25 nëntor 2010, neni 23.

Nur ÇEKU* & Haxhi XHEMAJLI*

CONSTITUTIONAL AND LEGAL ASPECT ON PROTECTION OF PERSONAL DATA IN THE REPUBLIC OF KOSOVO IN THE OVERVIEW WITH EUROPIAN PRACTICE

SUMMARY

The fundamental human rights and freedoms and equality before the law are guaranteed by the Constitution of Kosovo. One of the fundamental constitutional rights is the Right to Privacy, and part of this category is the protection of personal data, which is guaranteed by Article 36.4 of the Constitution. Besides the constitutional provision, the protection of personal data is regulated by a special law by which is specifically regulated their collection, preservation, access and processing. By this Law is defined also the institutional protection of personal data by establishment of the National Agency for Personal Data Protection, that is an independent body, established by the Assembly of Kosovo, to whom it responds for its work. Protection of personal data is constitutional category and legal framework guarantees that their processing should be carried out by respecting fundamental human rights and freedoms and, especially, the right to preserve the privacy. This paper aims to analyze the constitutional and legal aspect on protection of personal data in the Republic of Kosovo in the overview with European practices.

---

* Nur Çeku, PhD. cand. Constitutional Law Department at Law Faculty of University of Prishtina “Hasan Prishina”

* Haxhi Xhemajli, PhD. cand. in Civil Law at University of Graz.